

מאורות אל העבר

כג חשון של | 03/11/1569

דונה גרציה

דיוקנה של דונה גרציה מאת אניולו ברונזינו -
(ויקפדיה)

דונה גרציה (ובשמה העברי - חנה) נולדה בשנת 1510 למשפחת אנוסים אמידה בפורטוגל. כשבגרה, גילו לה הוריה על דבר יהדותה והיא נישאה לדודה, צמח בנבינשתי, בטקס יהודי מחתרתי ובטקס כנסייתי גדול. לאחר מות בעלה, הפכה דונה גרציה לאחת מנשות העסקים העשירות באירופה. מפחד האינקוויזיציה, עברה עם בתה לאנטוורפן ועמדה בראש האימפריה הבנקאית של משפחות בנבנישתי ונשיא. סכסוכים כלכליים הביאו למעברה לאיטליה, שם חזרה בגלוי ליהדותה, ומשם לקושטא, שם שמח הסולטן הטורקי לארח במדינתו את אחת מנשות העסקים הידועות בעולם. דונה גרציה, יחד עם אחיינה (וחתנה) דון יוסף נשיא, פעלו ללא הרף למען יהודי העולם. בכספה הוקמו בתי כנסת, מוסדות חסד וישיבות. יהודי האימפריה העות'מאנית כינו אותה בכבוד "לה סניורה" - הגברת. דונה גרציה לא נרתעה מלהיאבק גם בשליטים שרדפו את היהודים ואת האנוסים, כמו בפרשת חרם אנקונה (שנכשל). גולת הכותרת של פעילותה למען אחיה הייתה חכירת העיר טבריה מהשלטון העות'מאני, והניסיון ליישב בגליל רבבות יהודים. לפני שהצליחה לממש את חלומה ולעלות לארץ, נפטרה דונה גרציה בכ"ג במרחשוון ה"ש"ל (3.11.1569).